

Łomża, dnia 12.06.2017

MOPS.0711.A.9.2017

Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży

Wniosek

Zgodnie z planem pracy Rady Miejskiej Łomży za 2017 rok przedkładam sprawozdanie z realizacji Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta na lata 2016-2021 za 2016 rok.

Z poważaniem

z up. PREZYDENTA MIASTA

dr Agnieszka Baran-Murzyk
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI STRATEGII ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA ŁOMŻA
LATA 2016- 2021 r.**

Łomża dn. 12.05.2017

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Łomża na lata 2016-2021 przyjęta została Uchwałą Nr 167/XXI/16 Rady Miejskiej Łomży z dnia 25 stycznia 2016 r.

Bezpośredni nadzór nad prawidłowym procesem wdrażania Strategii powierzono Z-cy Prezydenta Miasta Łomży, a koordynowanie, monitorowanie i ewaluację Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łomży.

Strategia określa cele strategiczne i priorytety polityki społecznej Miasta oraz tworzy system działań podejmowanych w celu przezwyciężenia problemów społecznych występujących lub mogących się pojawić.

We współpracy z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi konstruowane są projekty z zakresu polityki społecznej oraz lokalne programy profilaktyczne i naprawcze.

Cele Strategiczne zawarte w Strategii zostały zidentyfikowane przez zespół zadaniowy składający się z 12 osób zawodowo związanych z tematyką objętą Strategią.

1. CEL STRATEGICZNY- WSPIERANIE OSÓB I RODZIN ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI.

Cel operacyjny 1.1 Poprawa warunków bytowych osób i rodzin oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym

Kierunki działań:

Wspieranie materialne i finansowe rodzin:

Wskaźniki realizacji działań.

Ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 2 375 osób – 1 592 rodziny. Pomoc świadczona była w formie pieniężnej – 1 681 osób w tym : zasiłki celowe na zaspokojenie niezbędnych potrzeb (żywność, odzież, opał, remonty, leki, dopłata do wydatków mieszkaniowych itp.) otrzymało – 1 662 osoby, zasiłki okresowe – 968 osób, zasiłki stałe – 317 osób. W formie niepieniężnej – 1942 osoby tym: usługi opiekuńcze – 100 osób, posiłki - 982 osoby, pomoc rzeczowa – 769, ubezpieczenie zdrowotne 290, praca socjalna – 1413 osób. Na realizację zadania wydano 5 466 384 zł.

Zasiłki rodzinne:

W 2016 r. wypłacono 42 579 zasiłków rodzinnych na łączną kwotę 4 689 748,00 zł.

Dodatków do zasiłku rodzinnego wypłacono 12 439 świadczenia na kwotę 1 868 192 zł, z tego z tytułu:

- urodzenia dziecka 222 świadczeń na kwotę 222 000 zł,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego 928 świadczeń na kwotę 364 820 złotych,
- samotnego wychowywania dziecka 2260 świadczeń na kwotę 426 604 zł,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 1981 świadczeń na kwotę 193 150 zł,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania 74 świadczenia na kwotę 6858 zł,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 4592 świadczenia na kwotę 416 560 zł,
- rozpoczęcia roku szkolnego 2382 świadczeń na kwotę 238 200 zł

Łącznie wraz z dodatkami wypłacono 53 616 świadczeń na kwotę 6 557 940,00 zł

Zasiłków pielęgnacyjnych wypłacono 16 863 świadczeń na kwotę 2 580 039 zł.
 Świadczeń pielęgnacyjnych wypłacono 2 198 świadczenia na kwotę 2 851 974 zł.
 Specjalny zasiłek opiekuńczy- wypłacono 533 świadczenia na kwotę 275 767 zł. Zasiłek dla opiekuna wypłacono 728 świadczeń na łączną kwotę 377 291 zł.
 Wydano 249 decyzji dotyczących świadczeń rodzicielskich. Wydatkowana kwota z tego tytułu wyniosła 1 487 363,26 zł.
 Z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka skorzystało 588 rodzin na kwotę 588 000 zł.
 Składki na ubezpieczenia społeczne świadczeniobiorców wyniosły łącznie 731 568,07 zł.
 Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne wyniosły 257 873,50 zł.
 Ogółem świadczenia rodzinne w 2016 r. pobierało 3174 rodzin. Natomiast zasiłki rodzinne pobierało 1851 rodzin, w tym:

- na 1 dziecko - 775 rodziny,
- na 2 dzieci – 790 rodzin,
- na 3 dzieci – 222 rodziny,
- na 4 i więcej dzieci – 64 rodzin.

Ze świadczeń funduszu alimentacyjnego korzystało 312 rodzin. Wypłacono 5 708 świadczeń na kwotę 2 154 566 zł.
 Świadczenie wychowawcze:
 W 2016 roku wypłacono 54 492 świadczeń, z tego na pierwsze dziecko 26 433, stanowi to 48 % wszystkich przyznanych świadczeń. Na wypłatę świadczeń wychowawczych wydatkowano kwotę 26 969 399 zł.
 Samorządowe „becikowe”:
 Na podstawie Uchwały Nr 132/XVIII/15 Rady Miejskiej Łomży z dnia 25 listopada 2015 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania gminnego jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka /Dz. U. Woj. Podlaskiego z dnia 1 grudnia 2015 poz. 3878/
 Z dniem 1 stycznia rozpoczęto przyjmowanie wniosków oraz wydawanie decyzji dotyczących samorządowego becikowego zgodnie z art. 22 a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz.U. 2016.1518) w wysokości 500 zł na dziecko. W 2016 r. wydatkowano kwotę 248 000 zł.- 496 świadczeń.
 Inna forma pomocy to:
 budowa budynku socjalnego - 4 084 251,00 zł i termomodernizacja budynków komunalnych w Łomży - dokumentacja techniczna - 196 800,00 zł.

Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich.

Wskaźnik realizacji działań:

Liczba rodzin objętych opieką asystenta rodziny – 66 rodzin.
 Liczba osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej - 357.
 Liczba osób objętych pracą socjalną przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej – 143.
 Liczba osób objętych pracą socjalną przez pracowników socjalnych MOPS – 1413

Ulgi dla rodzin w ramach Karty Dużej Rodziny (Łomżyńskiej i Ogólnopolskiej)

Wskaźnik realizacji działań:

W 2016 roku wydano 366 kart Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.
 W ramach Łomżyńskiej Karty Dużej Rodziny wydano 896 kart.

Profilaktyka sytuacji kryzysowych i pomoc w trudnych sytuacjach.

Wskaźnik realizacji działań:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej przeprowadził 8 działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z programów profilaktycznych mających na celu

poprawę funkcjonowania rodzin z dziećmi skorzystało 486 osób.

W ramach współpracy przedstawiciele instytucji realizujących procedurę Niebieskie Karty, zgodnie z ustawą z dn. 29 lipca 2011 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm) w 2016 r. zostało wszczętych w Łomży 171 nowe procedury (z poprzednich lat kontynuowano 72 procedury).przez:

- w 17 przypadkach przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
- w 1 przypadku przez przedstawiciele oświaty,
- w 152 przypadkach przez przedstawiciele policji.
- w 1 przypadku przez przedstawiciele MKRPA

W sytuacjach wymagających szybkiej interwencji, gdy występowało zagrożenie życia i zdrowia osób pokrzywdzonych, członkowie grup roboczych wystosowali 4 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Łomży o podejrzeniu popełnienia przestępstwa znęcania się z art. 207. W 11 przypadkach skierowano wnioski do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe.

Rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pracą w rodzinie.

Wskaźnik realizacji działań:

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Łomża Nr 136/16 z dnia 28 kwietnia 2016 roku został powołany Lokalny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład zespołu wchodzi 17 przedstawiciele instytucji i organizacji działających na rzecz pomocy rodzinie. Lokalny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbywa posiedzenia co najmniej raz na 3 miesiące. W 2016 r. miało miejsce 9 spotkań. W wyniku prowadzonych dyskusji i analizy zebranej dokumentacji podjęto decyzję o zamknięciu 173 procedur Niebieskie Karty (w tym: 21 procedur z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy rodzinie oraz 152 procedury z uwagi na brak zasadności podejmowania działań).

W 2016 r. Lokalny Zespół Interdyscyplinarny powołał 83 grupy robocze. Odbyło się 405 posiedzeń grup roboczych pracujących z indywidualnymi przypadkami przemocy w rodzinie. W posiedzeniach grup roboczych brali udział w zależności od potrzeb pracownicy socjalni MOPS, dzielnicowi KMP, pedagodzy, kuratorzy, asystenci rodzinni, psycholodzy oraz przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

66 rodzin zostało objętych wsparciem asystenta rodziny, 38 rodzin zastępczych korzystało z organizowanych form integracji i szkoleń w zakresie prawidłowego wypełniania ról rodzicielskich.

Opracowanie i realizacja programów informacyjnych, edukacyjnych i korekcyjnych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomoc rodzinom zagrożonym przemocą.

Wskaźnik realizacji działań:

W 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował program korekcyjno- edukacyjny dla sprawców przemocy domowej. Program rozpoczęło 30 osób, ukończyło 21 osób. Jego głównym założeniem była pomoc sprawcom przemocy w zaprzestaniu jej stosowania poprzez edukację, mającą na celu:

- uświadomienie czym jest przemoc,
- uzyskanie świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznanie sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użycie przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów bez agresji,

- naukę konstruktywnego wyrażania uczuć, zwiększenie poczucia odpowiedzialności.
- Koszt zrealizowanego zadania – 25 377 zł.

Wspieranie działań mających na celu powstawanie mieszkań socjalnych i chronionych.

Wskaźnik realizacji działań:

Zgodnie z Uchwałą nr 223/XXV/12 Rady Miejskiej Łomży z 29 sierpnia 2012 roku na terenie miasta Łomży utworzono 4 mieszkania chronione. Mieszkania są w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Pieczy Zastępczej oraz Wielofunkcyjnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży.

Mieszkanie chronione przy ul. Dwornej 71/5 przeznaczone jest dla ofiar przemocy opuszczających Hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Mieszkanie na ul. Polnej 16/63 przeznaczone na zabezpieczenie potrzeb pieczy zastępczej dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze.

Mieszkanie na ul. Polna 16/66 przeznaczone na zabezpieczenie potrzeb osób bezdomnych, z zaburzeniami psychicznymi, osób opuszczających zakład dla nieletnich, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, noclegownie oraz cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mieszkanie na ul. Wojska Polskiego 27/5 przeznaczone na zabezpieczenie potrzeb osób opuszczających Placówkę Opiekuńczo -Wychowawczą w Łomży.

W 2016 r. w mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 3 rodziny (9 osób), w tym:

- rodzina niepełna (matka samotna z 3 dzieci) – 1,
- rodzina w konkubinacie (z 1 dzieckiem) - 1
- rodzina cudzoziemców z ochroną uzupełniającą – 1 (do 10.X.2016r)

MOPS poniósł koszty utrzymania ww. lokali (czynsz, media) w wys. 7 334 zł.

Rozwój pracy socjalnej, realizowanie kontraktów socjalnych i projektów socjalnych.

Wskaźnik realizacji działań:

Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi (art. 6 pkt.12 ustawy o pomocy społecznej).

Pracą socjalną objętych zostało 1413 rodzin – 3 054 osoby w rodzinie. W wyniku pracy socjalnej 27 osób podjęło leczenie odwykowe, 116 osób otrzymało przysługujące świadczenie, 68 osób uzyskało stopień niepełnosprawności, 351 osób podjęło prace sezonowe, prace społecznie użyteczne i roboty publiczne, 16 osób podjęło i kontynuuje leczenie specjalistyczne, 28 osób uczestniczyło w zajęciach ŚDŚ, 60 osób uczestniczyło w zajęciach dla seniorów, 50 osób zostało uczestnikami szkoleń w ramach projektu współfinansowanego ze środków EFS. Pracownicy socjalni pomagali również w pisaniu pism procesowych, wypełnianiu różnych dokumentów – 459 osób.

Kontrakt socjalny jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określa uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny (art. 6 pkt. 6 ustawy o pomocy społecznej).

W 2016 r. pracownicy zawarli 206 kontraktów socjalnych, które dotyczyły m.in. podjęcia prac społecznie użytecznych, ustalenia stopnia niepełnosprawności, uzyskania alimentów, dodatku mieszkaniowego, podjęcia leczenia odwykowego, podjęcia pracy społecznie użytecznej, podjęcia szkoleń itp.

Organizowanie pomocy osobom bezdomnym, prowadzenie placówki zapewniającej schronienie i nocleg, tworzenie systemu wychodzenia z bezdomności.

Wskaźnik realizacji działań:

Noclegownia dla bezdomnych przeznaczona jest do udzielania doraźnej i okresowej pomocy osobom bezdomnym.

Noclegownia dla mężczyzn – 18 miejsc noclegowych,

Noclegownia dla kobiet – 2 miejsca noclegowe,

Ogrzewalnia mężczyzn – 16 miejsc noclegowych,

Ogrzewalnia dla kobiet – 4 miejsca noclegowe.

Ze schronienia w Noclegowni skorzystało 19 osób (mężczyźni) - liczba osobodni – 1721.

Przedział wiekowy:

od 19 – 40 lat – 4 osoby,

od 41 do 60 lat – 12 osób,

Od 61 do 75 lat – 3 osoby.

Z ogrzewalni mężczyzn i kobiet skorzystało w 2016 r. 113 osób – 980 osobodni.

Główną przyczyną bezdomności osób przebywających w Noclegowni było nadużywanie alkoholu, przemoc w rodzinie, brak pracy, zadłużenia finansowe, eksmisje oraz brak wiary we własne możliwości. Koszt realizowanego zadania – 194 184 zł.

Dla osób bezdomnych oraz osób znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji finansowej i braku możliwości sporządzenia posiłku wydawane były bezpłatne posiłki przez kuchnię CARITAS.

Z tej formy pomocy skorzystało 300 rodzin.

Cel operacyjny 1.2. Wspieranie rodzin, dzieci i młodzieży w prawidłowym funkcjonowaniu.

Kierunki działań:

Wsparcie asystenta rodziny, praca socjalna z rodziną. Pomoc dla rodziny, która chce odzyskać dziecko. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego.

Wskaźniki realizacji działań:

W 2016 r. zatrudnionych w Centrum Pieczy Zastępczej było 5 asystentów. Opieką asystenta objęto 66 rodzin w tym 106 dzieci. W wyniku pracy socjalnej dzieci pozostały w środowisku rodziny naturalnej. 8 dzieci powróciło pod opiekę rodziców.

W celu poprawy funkcjonowania rodzin pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej pracą socjalną objęli 43 rodziny. Z pomocy specjalistów skorzystało: psychologa 267 osób, pracownika socjalnego 204 osoby i prawnika 89 osób.

Wsparcie specjalistów i opieka dla dzieci przebywających w rodzinie zastępczej lub w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej.

Wskaźnik realizacji działań:

Placówka Opiekuńczo Wychowawcza dysponuje 24 miejscami : grupa socjalizacyjna 19 miejsc i grupa interwencyjna 5 miejsc. Opiekę nad dziećmi i pracę z rodziną sprawują pracownicy pedagogiczni: wychowawcy specjaliści do pracy z dzieckiem i jego rodziną. W ramach pracy realizowane były zajęcia sportowe, zajęcia z terapii uzależnień, terapia zajęciowa i zajęcia socjoterapeutyczne.

Wsparcie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży

Wskaźniki realizacji działań:

Na terenie miasta funkcjonuje świetlica socjoterapeutyczna prowadzona przez CARITAS dla 30 dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka. Koszt prowadzenia świetlicy wyniósł 32 150,00 zł. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci prowadzi dwa Środowiskowe Ogniska Wychowawcze dla 60 dzieci i młodzieży od 7 do 15 lat. Wartość zadania 56 160 zł. Trzy Parafie z Diecezji Łomżyńskiej prowadziły zajęcia socjoterapeutyczne dla ok. 250 dzieci, młodzieży i ich rodziców. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „NADZIEJA” prowadziło świetlice w ramach

<p>programu działań profilaktycznych placówki wsparcia dziennego dla 12 dzieci. Koszt zadania 36 678 zł.</p>
<p>Cel operacyjny: 1.3 Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków rozwoju.</p>
<p>Kierunki działań: Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży.</p>
<p>Wskaźniki realizacji działań:</p>
<p>W Łomży funkcjonuje 11 świetlic dla dzieci, korzysta z nich 480 dzieci. W mieście funkcjonuje 15 klubów sportowych, które prowadzą zajęcia dla dzieci i młodzieży. Organizują obozy sportowe w okresie wakacji i ferii zimowych. Ponadto wypoczynek letni organizują także organizacje pozarządowe., m.in. CARITAS i TPD. Z wypoczynku letniego skorzystało 1431 dzieci, natomiast z zimowego 787 dzieci. W celu zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju w 2016 r. zostały zrealizowane poniższe zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budowa boiska wielofunkcyjnego i ciągu pieszo-jezdnego przy Szkole Podstawowej Nr 10 i Publicznym Gimnazjum Nr 2 - 396 233,00 zł. - Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej nr 7 - 5 176,00 zł; Z uwagi na wprowadzaną reorganizację w systemie szkolnictwa polegającej na likwidacji gimnazjów oraz wprowadzania nowego planu podziału szkół podstawowych oraz ich rejonizacji inwestycja nie została rozpoczęta w 2016 roku. Planowane rozpoczęcie postępowania przetargowego celem wyłonienia Wykonawcy II kwartał 2017 roku. - Termomodernizacja PP nr 1, 4, 8 w Łomży – 2 192 000 zł; - Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej i poziomej ścian fundamentowych i podziemia w budynku II LO im. Marii Konopnickiej w Łomży – opracowanie dokumentacji i realizacja I etapu zadania - 453 402 zł; - Budowa boiska wielofunkcyjnego i kortu tenisowego przy ZSMiO – 759 659,00 zł - Budowa boiska wielofunkcyjnego i skoczni do skoków wzwyż przy ZSWiO – 697 320,00 zł - Modernizacja bazy sportowej ZSEiO – 122 320,00 zł. - Modernizacja pokoi mieszkalnych w BS Nr 2- 66 981,64 zł. - Modernizacja pomieszczeń klasopracowni i sal w II LO – opracowanie dokumentacji i budowa ściany działowej – 120 000 zł; - Zakup nagłośnienia PP Nr 14 - 14 799,00 - Zakupy inwestycyjne PP Nr 2 -- 12 480,00 - Zakup dwóch zestawów komputerowych i kserokopiarki – PG Nr 2- 15 000,00; - Wykonanie sieci internetowej II LO - 23 369,00; - Zakup kserokopiarki i zestawu komputerowego II LO - 12 033,00 <p>60 rodzin zastępczych -45 dzieci wyjechało na wakacje. Poza wypoczynkiem prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci , edukacja turystyczna oraz spotkania grup samopomocowych: rodzice i dzieci.</p>
<p>Zabezpieczenie potrzeb bytowych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich przez finansowanie i organizowanie dożywiania w szkole , zapewnienia niezbędnych potrzeb.</p>
<p>Wskaźniki realizacji działań:</p>
<p>Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” jest Programem wieloletnim. Art.2 ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego.</p> <p>Ogółem z programu dożywiania w 2016 r. skorzystało 2 127 osób. w tym :</p> <p>dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej – 288 dzieci, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 568 dzieci,</p>

pozostałe osoby - 1271

Pomoc w formie obiadu otrzymało 982 osoby w tym:

288 dzieci do 7 roku życia,

568 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,

126 pozostałe osoby z art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Koszt – 520 712 zł. Łącznie wydano 100 660 posiłków.

Program realizowany był w 28 punktach żywieniowych w tym:

- szkoły – 9
- przedszkola – 15
- żłobki – 1
- inne – 3

Z zasiłków celowych na zakup żywności skorzystało 205 rodzin. Koszt świadczeń – 47 999 zł.

Świadczenia rzeczowe w postaci paczek żywnościowych otrzymało 769 rodzin – 2127 osób.

Koszt realizacji zadania – 120 055 zł.

Koszt programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniósł 688 766 zł. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał wsparcia finansowego w celu zapewnienia niezbędnych potrzeb dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Rodziny także korzystały ze świadczeń wychowawczych Programu 500+.

Liczba dzieci korzystających z dożywiania poza programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wyniosła: w szkołach 293 dzieci, przedszkolach 1486 dzieci.

Organizowanie pomocy w nauce dla dzieci i młodzieży. Wspieranie działań w zakresie nauki i rozwoju osobistego.

Wskaźniki realizacji działań:

Przeprowadzono 66 akcji charytatywnych na rzecz dzieci i młodzieży. Prezydent Miasta Łomża przyznał 57 stypendiów naukowych, 793 stypendiów socjalnych i 27 sportowych. Nagrody edukacyjne otrzymało 18 uczniów.

Pomoc w zakresie nauki i rozwoju osobistego w formie zajęć korekcyjnych i rewalidacji otrzymało 638 uczniów.

W ramach Programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków PFRON dofinansowano 32 studentom czesne i koszty kształcenia w wysokości 84 430 zł.

Pomoc w nauce dla dzieci i młodzieży organizowana była w formie wolontariatu szkolnego.

Z pomocy skorzystało 545 dzieci.

Pracę wolontarystyczną wykonywało 45 wolontariuszy w tym 33 osoby w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i 12 w Centrum Pieczy Zastępczej.

Świadczona pomoc to:

- pomoc dla 27 dzieci w nauce - 29 wolontariuszy
- pomoc 12 rodzinom w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz pomoc dzieciom w nauce w miejscu zamieszkania - 12 wolontariuszy.
- pomoc w usługach osobie starszej niepełnosprawnej – 2 wolontariuszy
- pomoc dzieciom rodzinie cudzoziemców – 2 wolontariuszy

Zajęcia odbywały się w MOPS i w miejscu zamieszkania.

Osoby zaangażowane w wolontariat to studenci i uczniowie szkół średnich.

Cel operacyjny 1.4 – Podniesienie jakości usług socjalnych

Kierunki działań:

Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych i kadry do pracy z rodziną

Wskaźniki realizacji działań:

Pracownicy socjalni w MOPS zajmują się problemami, które zagrażają prawidłowemu

funkcjonowaniu rodziny, starają się łagodzić i rozwiązywać różne sytuacje problemowe. Mając na uwadze podniesienie jakości świadczonych usług, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczyli w różnych formach podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W 2016 r. pracownicy socjalni oraz pozostali pracownicy MOPS uczestniczyli w następujących szkoleniach:

Zamówienia publiczne – 2 osoby,

Obsługa płatnika – 2 osoby,

Prawo pracy – 7 osób,

Praca z trudnym klientem – 7 osób,

Konferencja „Terapia uzależnień od hazardu” – 15 osób,

Praca z klientem niepełnosprawnym – 1 osoba,

Pomoc rodzinie uwikłanej w przemoc – 12 osób,

Dziecko między dorosłymi-ograniczenie kontaktu z jednym z rodziców i uwikłanie w konflikt a procedura Niebieskie Karty”- 3 osoby,

Aktywizacja społeczno - ekonomiczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działalność podmiotów ekonomicznej w woj. pomorskim i małopolskim – 4 osoby,

Ekonomia społeczna w wymiarze lokalnym - 4 osoby.

Ponadto 8 osób otrzymało tytuł specjalisty I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, 1 osoba II stopnia oraz 1 osoba ukończyła Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Doskonalenie jakości usług socjalnych dla mieszkańców. Doskonalenie jakości pracy ośrodka pomocy społecznej i systemu informacyjnego.

Wskaźniki realizacji działań:

Zarządzeniem Nr.358/2015 r. Prezydenta Miasta Łomża z dnia 11 grudnia 2015 r. przekazano do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łomży zadania z zakresu udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Nieodpłatna pomoc prawna i edukacja prawna przysługuje osobie fizycznej, która w okresie 12 m-cy poprzedzających zwrócić się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej i wobec której nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia, osobie, która posiada Kartę Dużej Rodziny, kombatanom, ofiarom represji wojennych i powojennych, weteranom, osobie, która nie ukończyła 26 lat lub ukończyła 65 lat, oraz tym, którzy ponieśli straty z powodu klęsk żywiołowych, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej.

Na terenie miasta utworzono 3 punkty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Jeden punkt znajduje się na ul. Nowej 2/308, który prowadzony jest przez organizację pozarządową „Houeste Vivere” i dwa punkty na ul. Polnej 16 i Reymonta 9.

Pomoc prawna świadczona była przez 20 radców prawnych i adwokatów. W 2016 r. udzielono 369 porad prawnych.

Nieodpłatna pomoc prawna jest zadaniem zleconym. Koszt realizacji zadania wyniósł 170 413,68 zł na obsługę zadania wydatkowano 4 969,49 zł

Mając na uwadze podniesienie jakości warunków pracy w 2016 r. zakupiono i zamontowano klimatyzatory na 2 piętrach budynku. Wydatkowano kwotę 20762,81zł.

Ponadto wykonano osuszenie murów oraz izolacji przeciwwodnej i termicznej ścian, piwnic budynku C Domu Pomocy Społecznej - 214 920,00zł, modernizacja budynku przy ul. M.C. Skłodowskiej 5 - wykonanie dokumentacji technicznej – 152 095,38zł. Modernizacja budynku przy ul. M.C. Skłodowskiej 5 – 609 266,00 zł oraz opracowano dokumentację techniczną na budowę budynku wielorodzinnego przy ul. Rubinowej - 97 170,00 zł

Dokonano zakupu samochodu osobowego na potrzeby wychowanków Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej - 53 667,00 zł

W celu poprawy bezpieczeństwa w budynku, po zdarzających się licznych aktach agresji klientów wobec pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zamontowano monitoring

Na realizację zadania wydatkowano kwotę 6 699,97zł.

Podejmowanie inicjatyw w zakresie wdrażania nowych działań osłonowo-aktywizacyjnych na rzecz osób znajdujących się w trudnej sytuacji.

Wskaźnik realizacji działań:

Uchwałą NR 52/IX/15 Rady Miejskiej Łomży z dnia 27 maja 2015 r. przyjęty został gminny program osłony w zakresie pomocy finansowej na zakup leków dla mieszkańców Miasta Łomża.

Celem programu była pomoc finansowa adresowana do mieszkańców Miasta Łomża -osób niezdolnych do pracy z tytułu wieku, osób przewlekle chorych w wieku produkcyjnym, osób niepełnosprawnych znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i ponoszących wydatki na zakup leków zleconych przez lekarza.

W 2016 r. z tej formy pomocy skorzystało 127 osób. Wypłacono 609 świadczeń na kwotę 54 210,70 zł.

2. CEL STRATEGICZNY – AKTYWIZACJA GRUP ZAGROZONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Cel operacyjny: 2.1 Wzrost aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

Kierunki działań:

Utworzenie /rozszerzenie placówki wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych i starszych.

Wskaźniki realizacji działań:

Wykonano modernizację części budynku szkolnego przy ul. Skłodowskiej –Curie 5 na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy. Utworzono filię Środowiskowego Domu Samopomocy w adoptowanych pomieszczeniach dla 16 niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu znacznym i głębokim.

Koszt realizacji zadania – 575 623 zł.

Wykonano także:

Modernizację Szkoły Podstawowej Nr 10 – dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych – 1 206 469,00 zł;

Modernizację Szkoły Podstawowej Nr 9 – dostosowanie pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych– 1 088 928,19 zł;

Dzienny Dom „Senior Wigor” Remont i adaptacja lokalu przy ul. Marii Curie Skłodowskiej 2 na potrzeby Dziennego Domu „Senior-Wigor” – 552 809,75zł.

Wspieranie działań mających na celu utworzenie placówki całodobowej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Wskaźnik realizacji działań:

W 2016 r. po raz pierwszy Łomżyńskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimerą „Paradiso” w Łomży, ul. Bema 39 zwróciło się do Prezydenta Łomży z prośbą o podpisanie umowy o realizację zadania z zakresu pomocy społecznej w postaci prowadzenia rodzinnego domu opieki. W dniu 1 lipca 2016 r. taka umowa została podpisana i obowiązywała do 31 grudnia 2016 r. Na jej podstawie powołano Rodzinny Dom Opieki „Paradiso” w Łomży, ul. Bema 39 na 8 miejsc. Przedmiotem umowy jest świadczenie usług opiekuńczo – bytowych dla osób wymagających wsparcia z powodu wieku, jak i niepełnosprawności skierowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży. Podstawą prawną działalności placówki jest art. 52 ust. 1 ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) oraz wydane na jej podstawie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 31.05.2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz.U. z 2012 r. poz. 719). Z pobytu w placówce skorzystało 8 osób skierowanych przez MOPS w Łomży.

Na terenie miasta działa jeden Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) finansowany ze środków PFRON dla 40 osób. Koszt zadania 710 948 zł.

Organizowanie imprez integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach funkcjonowania Klubu Seniora. Propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia przez osoby starsze i niepełnosprawne w ramach działalności Klubu Seniora. Organizowanie różnorodnych form aktywności społecznej, edukacyjnej oraz kulturalnej i rekreacyjnej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Wskaźnik realizacji działań:

Środowiskowy Dom Samopomocy organizował spotkania integracyjne „Dni otwartych drzwi” (udział w konkursach, zawodach, festiwal na terenie placówki i poza nią dla osób niepełnosprawnych. Liczba spotkań i działań promujących zdrowy styl życia wśród osób niepełnosprawnych – 16.

„Klub Seniora” działał na zasadach dziennego pobytu. Jest ośrodkiem wsparcia, którego zadaniem jest zaspokojenie potrzeb osób starszych. Klub Seniora jest miejscem otwartym dla wszystkich seniorów.

Oprócz korzystania z posiłków do października 2016 r. seniorzy uczestniczyli w różnych zajęciach kulturalno-oświatowych.

Na dzień 17.10.2016 r. z posiłków korzystało średnio dziennie 107 osób w tym 63 osoby nieodpłatnie. Łącznie wydano 26 025 posiłków. W okresie od stycznia do października Klub Seniora współpracował z:

Biblioteką Publiczną w Łomży ul. 3 Maja- spotkania z książką,

Przedszkolem Nr 2 oraz przedszkolem „Wesołe Słoneczko” –z okazji Dnia Babci i Dziadka, z Ogniskiem Misyjnym ze Szkoły Podstawowej Nr 2.

Seniorzy uczestniczyli także w:

spotkaniu z policjantką z Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Łomży, szkoleniu na temat „Rozpoznawania banknotów”,

prelekcji pt. „Zrozumieć ubytek słuchu”

spotkaniu z seniorami z Grajewa i Wizny,

spotkaniu grillowym na Rodzinnych Ogródkach Działkowych „ROD”,

wycieczce - Supraśl -Krynki-Kruszyniany,

Ponadto seniorzy brali udział w zajęciach komputerowych, plastycznych, gimnastycznych, muzycznych (zespół „Senior Vita” i zespół „Retro Band”) oraz w spotkaniach biesiadnych.

W Klubie Seniora istniało kółko brydżowe i szachowe. Łącznie z działalności Klubu korzystało 160 osób. Od listopada 2016 r. siedziba Klubu Seniora została przeniesiona na ul. Mickiewicza 4 w Łomży. Zajęcia muzyczne odbywały się 3 razy w tygodniu i zabawy taneczne w soboty. Zajęcia brydżowe seniorów zostały przeniesione do Domku Pastora w Łomży. Na utrzymanie Klubu Seniora wydatkowano kwotę w wys. 506 429,08 zł. W Klubie Seniora na 31.10.2016 r. zatrudnionych było 7 osób na 6,5 etatu (w tym 1 osoba na zasiłku macierzyńskim). Koszt realizowanego zadania w 2016 r. wyniósł 506 429,08 zł.

W listopadzie 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łomży w ramach ogłoszonego konkursu przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pozyskał środki na utworzenie Dziennego Domu Pobytu „Senior-WIGOR”. Po otrzymaniu środków przystąpiono do realizacji zadania. Kwotę w wys. 180 000 zł wydatkowano na pokrycie częściowych kosztów adaptacji pomieszczeń i 69 940 zł na wyposażenie pomieszczeń zgodnie z wytycznymi Programu „Senior-WIGOR”

Od stycznia 2017 r. po adaptacji pomieszczeń na ul. Skłodowskiej 2 w Łomży powstała nowa placówka dla seniorów z miasta - Dzienny Dom Pobytu „Senior-WIGOR”. Na dokumentację projektowo-kosztorysową na przebudowę pomieszczeń wydatkowaną 27 060 zł.

Ponadto organizacje pozarządowe otrzymały dotacje finansowe w celu organizowania imprez integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych w tym:

•Katolickie Stowarzyszenie „Pokój i Dobro” Oddział Pomocy Osobom z SM 18-400 Łomża, ul. Ks. Janusza I 4/50 na zadanie pt.:„RAZEM=ZDROWSI ”-dotacja w wysokości 5.000 zł.

- Caritas Diecezji Łomżyńskiej 18-400 Łomża, ul. Rybaki 1, na zadanie pt.: „XVI Olimpiada sportowo-integracyjna dla dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych „ Zwycięzę bo pokonam samego siebie” - dotacja w wysokości 2.000,00 zł.
- Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski, Koło w Łomży, 18-400 Łomża ,ul. Stary Rynek 6/32, na zadanie pt.: „ Spotkania Integracyjne Osób Niewidomych”- dotacja w wysokości 4.800,00 zł.
- Łomżyńskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera „Paradiso”,18-400 Łomża, ul. Bema 39, na zadanie pt.: „ Nauczyć się żyć z Alzheimerem. Wspieranie działań na rzecz środowiska dotkniętego chorobą Alzheimera ”- dotacja w wysokości 10.000,00 zł.
- Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Łomży, 18-400 Łomża, ul.16, lok.19, na zadanie pt.: „Domowy terapeuta autyzmu w zakresie: Diagnozy procesów integracji sensorycznej – jak rozumieć i interpretować? Tworzenia planów terapii SI do wykonywania w domu, na podstawie diagnozy procesów integracji sensorycznej”-dotacja w wysokości 3.000 zł.
- Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom „ Nadzieja ” w Łomży, 18–400 Łomża,ul. Zawadzka 55 , na zadanie pt.: „Działania ratownicze, prewencyjne i edukacyjne na rzecz podniesienia bezpieczeństwa mieszkańców Łomży’-dotacja 18.000 zł.
- „ Fundacja Dr Otis” 18-400 Łomża, ul. Sybiraków 20/4 A , na zadanie pt.: „Wyjaśnienie i zobrazowanie przyczyn trudnych zachowań osób dotkniętych autyzmem ” - dotacja w wysokości 2.075 zł.

Organizacje pozarządowe otrzymały także dotacje na propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia przez osoby starsze i niepełnosprawne w tym:

1. Stowarzyszenie Kobiet z Problemem Onkologicznym Organizacja Pożytku Publicznego w Łomży , 18-404 Łomża, ul. Piłsudskiego 11 A p. 410, na zadanie pt.: „ Profilaktyka i wczesne wykrywanie chorób nowotworowych ” - dotacja w wysokości 4.000 zł.
2. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział Rejonowy w Łomży, 18- 403 Łomża, ul. Niemcewicza 17 lok.6, na zadanie pt.: „Dbajmy o edukację i profilaktykę cukrzycy w ochronie przed jej powikłaniami ” - dotacja w wysokości 4.000 zł.
3. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom, 18-400 Łomża, ul. Kołłątaja 8, na zadanie pt.: „Promowanie zdrowego stylu życia oraz wczesna interwencja dziecka autystycznego”- dotacja w wysokości 2.000 zł.
4. Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łomżyńskiej, 18-400 Łomża, ul. Sadowa 3, na zadanie pt.: „Prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży niepełnosprawnej” - dotacja w wysokości 10.000 zł.

Zorganizowano także 5 imprez integracyjnych z udziałem 297 osób niepełnosprawnych. Koszt zadania ze środków PFRON 20333 zł. Pozostałe koszty były udziałem organizacji pozarządowych.

Zwiększenie dostępności do DPS, placówek wsparcia, klubów oraz grup wsparcia.

Wskaźnik realizacji:

Liczba osób uczęszczających do Dziennego Domu Pomocy dla osób z upośledzeniem umysłowym: znacznym- 17, umiarkowanym – 26

Rozwijanie form usług opiekuńczych i usług specjalistycznych w miejscu zamieszkania

Wskaźnik realizacji działań:

Osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym wymagającym pomocy w czynnościach dnia codziennego udzielane były usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Taką pomoc świadczyły opiekunki domowe zatrudnione w MOPS.

Usługami opiekuńczymi objęto 96 osób. Liczba godzin przepracowanych przy świadczeniu usług opiekuńczych wyniosła 84 206.

Usługami specjalistycznymi objęto 4 osoby. Liczba godzin przepracowanych przy świadczeniu specjalistycznych usług opiekuńczych wyniosła 7056.

Na realizację zadania wydatkowano kwotę w wys. 1 836 220,90 zł .

Współpraca z PFRON w zakresie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.
Wskaźniki realizacji działań:
Ze środków PFRON zostały dofinansowane turnusy rehabilitacyjne dla 69 dzieci niepełnosprawnych na kwotę 57 890 zł oraz 45 osób dorosłych na kwotę 38 858 zł . W fili Środowiskowego Domu Samopomocy przy ul. Skłodowskiej zamontowano windę dla osób niepełnosprawnych . Koszt zadania ze środków PFRON 50.000 zł.
Zmniejszenie skutków niepełnosprawności poprzez likwidowanie barier architektonicznych
Wskaźniki realizacji działań:
28 osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania do modernizacji mieszkań pod kątem niepełnosprawności na kwotę 97 311 zł. Środki pozyskane z PFRON.
Zwiększenie dostępu do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Wskaźnik realizacji działań:
272 osoby dorosłe niepełnosprawne skorzystały z dofinansowania do przedmiotów ortopedycznych na kwotę 260 151 zł oraz 6 dzieci niepełnosprawnych na kwotę 10 413 zł.
Wsparcie materialne osób starszych i niepełnosprawnych.
Wskaźnik realizacji działań:
Z pomocy MOPS dla osób starszych i niepełnosprawnych w formie zasiłków stałych skorzystało 318 osób na kwotę 1 579 910 zł. Z zasiłków okresowych z powodu niepełnosprawności skorzystało 33 osoby na kwotę 29 192 zł.
Cel operacyjny 2.2 – Pomoc osobom bezrobotnym, niepełnosprawnym i nieaktywnym zawodowo.
Kierunki działań:
Zmniejszenie skutków bezrobocia poprzez udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego. Objęcie rodzin i osób bezrobotnych pracą socjalną.
Wskaźnik realizacji działań:
Dla osób bezrobotnych w 2016 r. przyznana została pomoc finansowa w postaci zasiłku okresowego dla 831 osób (4328 świadczeń). Wydatkowana kwota – 1 742 149 zł. Rodziny w których występowało bezrobocie objęte były pracą socjalną. W wyniku prowadzonej pracy z osobami bezrobotnymi 351 osób podjęło prace sezonowe, społecznie użyteczne lub roboty publiczne. Mając na uwadze zmniejszenie skutków bezrobocia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął we wrześniu 2016 r. realizację projektu „Aktywnie do sukcesu” Projekt skierowany jest do 100 osób (K-64, M-36), korzystających z pomocy społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym, ubóstwem, korzystających z POPŻ, bezrobotnych z określonym III profilem, nieaktywnych zawodowo i niepełnosprawnych. Wartość projektu 1 273 444,80 PLN, dofinansowanie 1 081 060,80. Czas trwania projektu 1 września 2016 do 31 sierpnia 2018r. Podzielony na dwa moduły po 50 uczestników. I Moduł 1.09.2016-31.08.2017 r. II Moduł 1.09.2017-31.08.2018 r. W projekcie zaplanowano działania z aktywnej integracji, aktywizację zawodową, staże zawodowe, oraz działania środowiskowe. W 2016 r zostały zrealizowane następujące zadania: zajęcia grupowe z prawnikiem, zajęcia grupowe ze specjalistą terapii uzależnień, warsztaty zarządzania budżetem i indywidualne konsultacje z psychologiem. Wypłacono zasiłki celowe dla 52 uczestników projektu. Łączna kwota – 30 368 zł.
Rozwijanie współpracy z PUP i realizowanie wspólnych działań na rzecz osób bezrobotnych i niepełnosprawnych. Tworzenie i realizacja programów kierowanych do osób bezrobotnych , niepełnosprawnych i nieaktywnych zawodowo.
Wskaźnik realizacji działań:
W wyniku działań Powiatowego Urzędu Pracy 29 osób z terenu miasta ukończyło szkolenia zawodowe, z tego 79,31% w okresie 3 m-cy po ukończeniu szkolenia podjęło zatrudnienie lub

rozpoczęło działalność gospodarczą.

Wsparcie otrzymało 1145 osób bezrobotnych z tego 685 osób w ciągu 3 m-cy od zakończenia wsparcia podjęło zatrudnienie. Aktywne formy pomocy to staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, program aktywizacja i Integracja, prace społecznie użyteczne, zatrudnienie bezrobotnego na utworzonym stanowisku pracy tp. Na aktywizację mieszkańców Łomży i Powiatu PUP wydał 15 880 400 zł. Wyodrębnienie środków przeznaczonych dla miasta Łomża jest niemożliwe. W ramach zawartego porozumienia MOPS i PUP w Łomży były podejmowane wspólne działania mające na celu aktywizację bezrobotnych. W 2016 r. rozpoczęto realizację Projektu „Aktywnie do sukcesu” współfinansowanego ze środków EFS oraz Program Aktywizacja i Integracja dla osób bezrobotnych z III profilem.

Rozwój ekonomii społecznej i promowanie przedsiębiorczości i spółdzielczości. Wsparcie merytoryczne i finansowe dla podmiotów ekonomii społecznej i innych podmiotów.

Wskaźniki realizacji działań:

W 2016 r PUP w Łomży zabezpieczył w swoim budżecie środki na założenie spółdzielni socjalnej dla 5 osób bezrobotnych. Mimo podejmowanych prób nie znalazły się osoby chętne do utworzenia spółdzielni socjalnej.

Natomiast PFRON sfinansował rozpoczęcie działalności gospodarczej 3 osobom niepełnosprawnym na kwotę 83 000 zł. Stworzono 10 stanowisk pracy osobom niepełnosprawnym na kwotę 321 103 zł oraz 1 osoba niepełnosprawna wniosła wkład do spółdzielni socjalnej w wys. 25 000 zł, którą pozyskała ze środków PFRON.

Ponadto z umów stażowych finansowanych ze środków PFRON skorzystało 4 osoby niepełnosprawne na kwotę 30 897 zł. Powiatowy Urząd Pracy w 2016 r. udzielił wsparcia merytorycznego i finansowego dla podmiotów ekonomii społecznej i innych podmiotów:

- refundacja składek społecznych dla członków założycieli spółdzielni socjalnych – 11 osób
- organizacja stażu w spółdzielniach socjalnych – 4,
- organizacja prac interwencyjnych – 3 ,
- utworzenie stanowiska pracy dla bezrobotnego -1,
- dofinansowanie zatrudnienia bezrobotnego poniżej 30 roku życia – 1.

11 członkom spółdzielni socjalnej PIP refundował w 3 roku funkcjonowania spółdzielni 50 % składek na ubezpieczenie społeczne. 9 osób bezrobotnych PUP skierował do spółdzielni w celu subsydiowania zatrudnienia. Wsparcie to było w 100% efektywne

W maju 2016 r. MOPS w Partnerstwie Miasta i Fundacji Inicjatyw Rozwojowych w Białymstoku złożył do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego projekt „Centrum Integracji Społecznej w Łomży szansą na lepsze jutro osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym”. Zadaniem projektu jest zwiększenie aktywności społecznej 58 osób (kobiet i mężczyzn zagrożonych wykluczeniem społecznym pozostających bez zatrudnienia. Wartość projektu 1 967 892 zł. Wniosek uzyskał pozytywną ocenę formalną i merytoryczną. Obecnie jest w trakcie realizacji.

Tworzenie warunków do realizowania Programu Aktywizacja i Integracja osób bezrobotnych dla III profilu i wykonywania prac społecznie użytecznych.

Wskaźnik realizacji działań:

W ramach Porozumienia o współpracy pomiędzy Powiatowym Urzędem Pracy a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w 2016 r. realizowany był **Program Aktywizacja i Integracja**. Program realizowany był przez dwa miesiące: listopad i grudzień 2016 r. W programie uczestniczyło 20 osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, wobec których Urząd Pracy określił III profil pomocy.

Formą aktywizacji zawodowej były prace społecznie użyteczne -1550 godzin. W ramach integracji społecznej uczestnicy brali udział w warsztatach umiejętności społecznych – 80 godzin zajęć grupowych.

Praca społecznie użyteczna była także jedną z form przeciwdziałania całkowitemu wykluczeniu

z rynku pracy oraz łagodzeniu negatywnych skutków bezrobocia.
W ramach prac społecznie - użytecznych zatrudnionych było 34 osoby w tym:
MPGKiM- 5 osób (prace porządkowe),
MOPS – 24 osoby (opiekunki domowe, sprzątanie biura, pracownik gospodarczy)
PCK –1 osoba (sprzątanie biura),
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo Wychowawcza - 1 osoba (sprzątanie),
Publiczne Przedszkole nr 14 – 3 (pracownik gospodarczy).
W ramach prac społecznie użytecznych przepracowano 8 195 godz. Łączny koszt Programu Aktywizacja i Integracja oraz prace społecznie użyteczne wyniósł 66 339 zł.

Wsparcie działań zachęcających przedsiębiorców do wprowadzenia polityki zarządzania wiekiem.

Wskaźnik realizacji działań:

1. Wsparcie pracodawców zatrudniających bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 19,
  2. Wsparcie pracodawców zatrudniających osoby młode poniżej 30 roku życia – 102,
  3. Pomoc osobom bezrobotnym w wieku do 30 roku życia w formie przyznania bonów:
    - bon na zasiedlenie – 34,
    - bon zatrudnieniowy – 6,
    - bon szkoleniowy – 3.
- Efektywność formy opisanej w pkt. 3 wynosi 100% tj. wszyscy ukończyli aktywizację i w okresie 3 m-cy od ukończenia udziału w tej formie wsparcia podjęli zatrudnienie.
Wszystkie działania finansowane były z Funduszu Pracy.

Cel operacyjny: 2.3 Rozwijanie systemu profilaktyki zdrowotnej i rozwiązywania problemów uzależnień.

Kierunki działań:

Zwiększenie świadomości odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek i skutków uzależnień. Wzmacnianie form profilaktyki alkoholowej, narkotykowej, substancji psychoaktywnych, dopalaczy, Internetu kierowanej do dzieci i młodzieży.

Wskaźniki realizacji działań:

Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży otrzymał dotację na realizację powyższego zadania:

- 1.,, Prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych programów profilaktycznych oraz innych działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży." - dotacja w wysokości 4.350 zł
- 2.,,Wspieranie działań służących pogłębieniu więzi w rodzinie z problemem alkoholowym, np. poprzez dofinansowanie rodzinnych obozów terapeutycznych, terapii rodzin, kolonii, pielgrzymek trzeźwościowych." - dotacja w wysokości 22.600 zł
- 3.,, Wsparcie w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych." - dotacja w wysokości 13.050 zł.

Ponadto na terenie szkół i innych placówkach oświatowych i opiekuńczo wychowawczych realizowane były programy i inne działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży. Zrealizowano 17 działań profilaktycznych.

W ramach Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej na 2016 roku w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej realizowany był:

1. program profilaktyczny dla rodzin z dziećmi pt. „Lepsze jutro”.

Uczestnicy programu: 20 dzieci w wieku od 7 do 14 lat oraz ich rodzice. Łącznie – 11 rodzin.

Zrealizowane działania:

warsztaty i prelekcję z psychologiem dla dzieci i rodziców – łącznie 51 godzin,
warsztaty i prelekcję z terapeutą uzależnień dla dzieci i rodziców - łącznie 51 godzin. Ponadto w czerwcu uczestnicy obejrżeli spektakl w Teatrze Lalki i Aktora w Łomży pt. „ Magiczny

sklep”. Odbył się także wyjazd integracyjny rodzin do Pensjonatu „Biesiadny Bór ” w Czerwonym Borze. Wyjazd integracyjny połączony był z zajęciami socjoterapeutycznymi dotyczącymi komunikacji w rodzinie dla rodziców i dzieci. Zajęcia prowadzone były przez specjalistę terapii uzależnień i psychologa. W okresie od 15 lipca do 24 lipca grupa dzieci uczestniczących w programie „Lepsze jutro” przebywała na koloniach w Jastrzębiej Górze nad morzem. W trakcie kolonii zrealizowany został program edukacyjno-profilaktyczny dla dzieci. Koszt realizacji programu- 19 548,53 zł.

W 2016 r. z Poradni Uzależnień i Współuzależnienia z terenu miasta Łomża skorzystało 114 osób oraz 45 osób współuzależnionych. Z Dziennego Oddziału Terapii Uzależnień skorzystało 26 osób, z całodobowego Oddziału Terapii Uzależnień 10 osób.

Łączna liczba organizacji pozarządowych, którym zlecono realizację zadania publicznego – 30, liczba odbiorców 6 104.

Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Wspieranie akcji dotyczących profilaktyki zdrowotnej.

Wskaźniki realizacji działań:

W zakresie ochrony zdrowia zlecone realizację zadania publicznego dla 15 organizacji pozarządowych dla 4361 odbiorców. Dodatkowo wydany został biuletyn informacyjny w ilości 3000 sztuk.

Realizowanie Łomżyńskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Patologii Społecznej. Rozwijanie współpracy instytucji zajmującej się problemami uzależnień. Tworzenie i realizowanie kampanii i programów profilaktycznych dotyczących problemów uzależnień i przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom dzieci i młodzieży.

Wskaźniki realizacji działań:

Powyższe zadania zawarte są w sprawozdaniu za 2016 r. ŁPPIRPA.

Doskonalenie kadry zajmującej się problematyką uzależnień i przemocy.

Wskaźniki realizacji działań:

W ramach programu „Wspieranie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym „Dobra praktyka” 32 pracowników socjalnych zostało przeszkolonych przez psychologa z zakresu przeciwdziałania przemocy i innych szkodliwych zjawisk społecznych w ilości 50 godz. Przeprowadzono indywidualne konsultacje, warsztaty i superwizje w celu zwiększenia kompetencji pracowników prowadzących prace z rodzinami, którym została założona „Niebieską Karta” – 50 godz. W celu edukacji społeczności lokalnej przygotowano ulotki, plakaty i broszury informacyjne na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Efektem programu było podniesienie kwalifikacji i doskonalenie kompetencji osób realizujących procedurę Niebieska Karta w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Koszt realizacji zadania – 10 997,53 zł .

3. CEL STRATEGICZNY- TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH ROZWOJOWI MIASTA

Cel operacyjny: 3.1 Zwiększenie aktywności społecznej i bezpieczeństwa mieszkańców

Kierunki działań:

Tworzenie warunków do powstawania i rozwoju stowarzyszeń, organizacji, fundacji oraz wspieranie i promowanie ich działalności. Włączenie NGO oraz podmiotów ekonomii społecznej w działania nakierowane na rozwiązywanie problemów społecznych.

Wskaźnik realizacji działań:

W 2016 r. na terenie Łomży funkcjonowało 140 organizacji pozarządowych, w tym stowarzyszeń zarejestrowanych w mieście Łomża, terenowych jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń, fundacji oraz klubów i stowarzyszeń sportowych. Organizacje pozarządowe są, obok sektora publicznego i rynkowego ważnym partnerem dla miasta Łomży. Najważniejszym dokumentem nakreślającym ramy współpracy łomżyńskiego samorządu z trzecim sektorem był Roczny

Program Współpracy Miasta Łomży z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami. Program został przyjęty Uchwałą Nr. 277/XXXII/16 Rady Miejskiej Łomży z dnia 30 listopada 2016 r. Głównym jego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców i pełniejsze zaspokojenie ich potrzeb, poprzez kreowanie aktywności obywatelskiej i kształtowanie partnerstwa Miasta Łomża z organizacjami pozarządowymi. Biorąc pod uwagę obszary, formy i zakres współpracy Miasta Łomża z organizacjami pozarządowymi, a w szczególności te podejmowane w ramach Roczego Programu Współpracy, można stwierdzić, że wszystkie działania realizowane są konsekwentnie, w większości przypadków z tendencją wzrostową.

Współpraca Miasta Łomża z organizacjami pozarządowymi o kresliła zadania priorytetowe oraz planowane środki na ich realizację:

Rozwiązywano problemy społeczne w zakresie:

profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz patologii społecznej- 500 000 zł, w zakresie ochrony zdrowia – 100 000 zł, w zakresie pomocy społecznej – 117 200 zł., w zakresie sportu – 815 417 zł., w zakresie turystyki i rekreacji – 12 000 zł., w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego – 60 000 zł., w zakresie społeczeństwa obywatelskiego i edukacji ekonomicznej – 10 000 zł.

W 2016 r. podstawową formą wsparcia dla organizacji pozarządowych były dotacje na realizację zadań publicznych zgłaszanych w ramach otwartych konkursów ofert. Złożonych zostało 174 oferty na realizację 140 zadań publicznych.

Współpraca pozafinansowa Miasta Łomża i organizacji pozarządowych obejmowała między innymi działania w zakresie współpracy z radami społecznymi, informowania o planowanych kierunkach działań, konsultowaniu projektów prawnych, udziale przedstawicieli organizacji pozarządowych w pracach komisji konkursowych dla opiniowania ofert, organizowaniu spotkań, warsztatów, szkoleń, promowaniu działalności organizacji pozarządowych, tworzenie wspólnych zespołów konsultacyjnych, rozwijaniu praktyki dialogu obywatelskiego.

Realizowanie konsultacji z mieszkańcami dotyczącymi problemów społecznych sposobu ich rozwiązywania. Rozwijanie współpracy mieszkańców z policją i strażą miejską w formie spotkań i szkoleń podnoszących świadomość społeczną w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Zapobieganie przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz patologii rodzin.

Wskaźniki realizacji:

Komenda Miejska Policji w Łomży przeprowadziła 2 debaty społeczne z mieszkańcami miasta dotyczących problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania.

Przeprowadziła 1273 spotkania ze społecznością łomżyńską w tym: 311 z samorządem lokalnym, w dużej mierze dotyczące promowania Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, udział w 10 festynach rodzinnych, 3 razy zorganizowano działania „Plaża”, przeprowadzono 3 spotkania z kadrą pedagogiczną szkół na temat zjawiska przemocy w rodzinie, 7 spotkań z seniorami na temat przestępstw popełnianych na osobach starszych, 1 spotkanie z bezrobotnymi w PUP na temat zagrożeń związanych z wyjazdami zagranicznymi.

W celu zapobiegania przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz patologii rodzin, Komenda Miejskiej Policji przeprowadziła 307 spotkań z dziećmi i młodzieżą na temat zagrożeń oraz konsekwencji prawnych wynikających z niestosowania przepisów prawa oraz zasad społecznych. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w celu zapobiegania przestępczości i demoralizacji nieletnich oraz patologii rodzin zrealizował projekt „W stronę Samodzielności i Niezależności” . W projekcie uczestniczyło 40 osób.

W celu zapewnienia większego bezpieczeństwa mieszkańcom Łomży dokonano:

zakupu inwestycyjnego na potrzeby KMPSP - 80 000,00 zł,

zakupu i montaż telewizji obserwacyjnej III LO - 24 699,47 zł,

budowy zewnętrznego systemu monitoringu wizyjnego – ZSWiO Nr 7 - 28 317,21

Podjęmowanie działań z zakresu edukacji kulturalnej, prawnej, obywatelskiej i ekologicznej. Wspieranie działań na rzecz cudzoziemców w zakresie integracji z mieszkańcami i edukacji kulturowej.
Wskaźniki realizacji działań:
Spółeczność łomżyńska brała udział w zorganizowanym przez fundację „OCALENIE” w obchodach „Dnia Uchodźcy”. W celu zwiększenia poziomu integracji mieszkańców z cudzoziemcami pracownicy Komendy Miejskiej Policji brali udział w obchodach Dnia Uchodźcy oraz w konferencji dotyczącej działalności fundacji „OCALENIE”. Ponadto zorganizowano 2 spotkania z cudzoziemcami na temat zmniejszenia poziomu uprzedzeń i negatywnych postaw w odniesieniu do cudzoziemców.
Propagowanie idei samopomocy i wolontariatu.
Wskaźniki realizacji działań:
Caritas Diecezji Łomżyńskiej zrealizował warsztaty wolontariatu dla dzieci i młodzieży szkolnej Dla 372 osób. Stowarzyszenie „ja i Ty” przeprowadziło warsztaty pt Wolontariusz? Tak , to ja. Koszt zrealizowanego zadania 12 800 zł. Dodatkowo wydano publikację „Moc wolontariatu” w ilości 250 egzemplarzy.
Rozszerzanie współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi inicjatywami obywatelskimi.
Wskaźnik realizacji działań:
W 2016 r. Samorząd Miasta Łomża współpracował z radami społecznymi: Łomżyńską Radą Działalności Pożytku Publicznego, Łomżyńską Radą Seniorów, Łomżyńską Radą do Spraw Osób z Niepełnosprawnością, Radą Sportu. W wyniku wspólnych rozmów dokonano diagnozy potencjału i potrzeb III sektora.
Cel operacyjny: 3.2 Promocja i zwiększenie atrakcyjności miasta.
Kierunki działań:
Podjęmowanie działań dla mieszkańców i turystów w zakresie upowszechnienia kultury, sportu, turystyki i krajoznawstwa. Promocja turystyczna ukierunkowana na położenie, kulturę i tradycję regionu Podlasia. Rozwijanie współpracy między samorządem a organizacjami pozarządowymi, uczelniami i przedsiębiorstwami w zakresie promowania miasta poprzez organizowanie imprez o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i integracyjnym (organizowanie uroczystości i zajęć sportowo-rekreacyjnych).
Wskaźnik realizacji działań:
Przeznaczono dotację dla organizacji w wys. 59 947 zł na realizację działań z zakresu kultury i dziedzictwa narodowego. Realizację zadania publicznego wykonywało 20 organizacji dla 2 599 odbiorców. Dodatkowo wydano album „Obiekty obronne ziemi łomżyńskiej”, kwartalnik „Wiadomości łomżyńskie” i „, Studia łomżyńskie – tom XXVI” W sferze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu zlecono realizację zadań publicznych dla 32 organizacji pozarządowych dla 7 194 odbiorców. W zakresie turystyki zlecono realizację zadania dla 4 organizacji pozarządowych dla 1230 odbiorców. Dodatkowo została założona 1 strona internetowa i opracowano przebieg 3 szlaków turystycznych. W celu zwiększenia atrakcyjności miasta wykonana została: Przebudowa ogrodzenia wraz z wymianą nawierzchni placu przed szkołą w PG nr 1 – 200 000 zł; Przebudowa i rozbudowa budynku Filharmonii Kameralnej - II Etap” Umowa nr 05233/15/FPK/DEK z dnia 30.12.2015r. – w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego 2015: Rozwój infrastruktury kultury – priorytet 1 – Infrastruktura kultury. Wartość całkowita 8.432.221,88 zł; dofinansowanie ogółem 3 mln zł: 2016r. – 1mln zł, 2017r. – 2mln Przebudowa zabytkowej Hali Targowej na Halę Kultury w Łomży - wniosek o dofinansowanie złożono w dniu 30.03.2016r. z Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego. Wniosek nie

został zakwalifikowany do dofinansowania. Miasto Łomża wnioskowało do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego o wprowadzenie przedmiotowego zadania do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020. Pozwala to na aplikowanie w 2017r. w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś VIII, działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury. Projekt został rekomendowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego do włączenia do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020.

W roku 2016 organizacje pozarządowe na dofinansowanie swoich działań otrzymały ze środków promocji Miasta kwotę 221 300 zł, w tym 150 000 zł Łomżyński Klub Sportowy na promocję Miasta w rozgrywkach ligowych. Pozostała kwota była przeznaczona na dofinansowanie zakupu i wykonanie materiałów promocyjnych, udział i organizację imprez sportowych oraz kulturalnych.

Podejmowanie działań w zakresie rewitalizacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Wskaźniki realizacji działań:

W 2016 r były podejmowane rozmowy i spotkania dotyczące rewitalizacji miasta. Podjęte ustalenia będą realizowane w 2017r.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łomży
mgr inż. Wiesław Jagielak